

עקרונות המחקר הרוחי של הקארמה: ג'וזפה גריבלדי כמקרה מבחן

תקציר: החשיבה האינטלקטואלית המופשטת היא הכלי שמוביל את האנושות לפענוח עולם החומר, אך כדי להפוך לחוקרים בעולם הרוח עלינו להוסיף עליה רובד של חשיבה אינטואיטיבית חיה. כיצד מפתחים אותה? חקירה ביוגרפית, הנעזרת בחוקי הקארמה, היא הזדמנות שניתנת לאדם לפתח את יכולותיו למחקר רוחי אינטואיטיבי. במאמר להלן נדגים זאת מתוך התבוננות בחייו של ג'וזפה גריבלדי, בן המאה ה-19, המוכר כמאחדה של איטליה. גריבלדי פעל פעמים רבות על פי אימפולסים, ופעולותיו אלה הפכו אותו לחריג בעיני בני תקופתו, אך העידו באופן עקיף על גלגולו הקודם כמתקדש.

לחשוב קארמה: יסודות לחקירה ביוגרפית

מחקר הינו שיטה המבוססת על התנסות ותצפית בשילוב חשיבה במטרה להגיע לאמת. תמצית זו של מהותו של מחקר בשילוב ניסויים היא המתודה של המדע המערבי שהתפתחה ביחס לרובד הפיזי, אך כיצד אפשר לצעוד לאור תמצית זו גם בעולמות שמעבר, ובעיקר בעולם הרוח? מה היא האמת בעולם הרוח? מהי ההתנסות ומהו מושא התצפית? מהי החשיבה המתאימה כדי לדעת את עולם הרוח?

במאמר זה אציג את פירות החקירה שלי כיועצת ביוגרפית, המבוססת על הידע הרוחני שמסר רודולף שטיינר, תוך דגש על דמותו של גריבלדי, מייסד איטליה המודרנית, ואתמקד בנושא של אישיות האדם בהתגשמותו הנוכחית מול ישותו השלמה, המבטאת את מהותו. אתייחס לשאלות שהעליתי, וארחיב על אופן החשיבה שיש לפתח כיום כדי להגיע לסוד משמעות חיי האדם האינדיבידואלי על פי חוקי הקארמה.

גריבלדי, מייסד איטליה – המתח בין האישיות למהות

בהרצאותיו, שאוגדו בספר **יחסי קארמה**, מציג רודולף שטיינר את תוצאות חקירתו הרוחית לגבי דמויות של אנשים רבים, תוך תיאור של התגשמויותיהם הנוכחיות ועברם הקארמתי.

[P1][2מ]

בהצגת דמותו של גריבלדי שטיינר מפתיע ומסביר מדוע בחר לתאר דווקא אישיות אינדיבידואלית זו. הוא מתייחס לשאלה שהופנתה אליו פעמים רבות: איפה נמצאים היום המקודשים של העבר? הוא מתאר את התגשמותו הקודמת של גריבלדי, במאה התשיעית, כמקודש במיסטריות באירופה, ומחבר אותו לאישיותו

הנוכחית במאה ה-19, כלוחם שפעל לכינונה של איטליה המודרנית. הוא מציג את אישיותו הנוכחית דרך תמונות מלאות חיים מתוך הביוגרפיה שלו.¹ באחת מהן הוא מתאר את ילדותו ואת נעוריו:

גריבלדי בא ממשפחה ענייה. הוא לא אהב את בית הספר, ולא היה תלמיד מבריק, אבל היה לו עניין עמוק בדברים שקשורים לבני אדם. לעתים קרובות ברח מבית הספר והעדיף לרוץ בחוץ, לבלות ביער או ליד הנהר, וזאת יותר מאשר להקשיב לאופן שבו המורה ניסה להביא לילדים בדרכו ידע על העולם. אך כאשר ספר דיבר אליו, שום דבר לא היה יכול להפריד אותו ממנו. הוא שכב על גבו בשמש, שקוע בספר, ולא הלך הביתה אפילו בזמן הארוחות. הוא התעניין מאוד בעולם הרחב, השתתף בהפלגות רבות, עבר חוויות רבות, ואפילו נתפס בידי שודדי ים, אך היה ערמומי והצליח להימלט. הוא חי בעולם הגדול, נהנה מחופש התנועה שהיה אפשרי אז בעולם.

תמונה נוספת קשורה לדרך היוצאת דופן שבה הכיר גריבלדי את אשתו לעתיד, שהייתה למקור העיקרי לאושרו במהלך שנים רבות.

גריבלדי היה בים, מתבונן מהספינה לכיוון האדמה דרך טלסקופ, ראה אישה והתאהב בה מיד. להתאהב דרך טלסקופ – בוודאי אין זו דרך שגרתית להתאהב – והגורל בא לקראתו. כשהוא הגיע לנמל, גבר זר הזמין אותו לארוחה. התברר שהגבר היה אביה של הבחורה שראה דרך הטלסקופ. היא דיברה רק פורטוגזית, והוא רק איטלקית, אבל הצעירה הבינה מיד את הצהרת האהבה שלו, שכנראה כללה את המילים באיטלקית "עלינו להיות ביחד כל חיינו". התוצאה של הפגישה הייתה נישואים שנמשכו שנים רבות, שבהם אשתו הייתה שותפה פעילה בכל הרפתקאותיו.

תמונה נוספת:

בגיל מבוגר יחסית (בגיל 63) התנדב גריבלדי לעזור לצרפתים במלחמתם בפרוסים. הוא הצליח לכבוש דגל גרמני, אף על פי שחיילים פרוסים רבים הגנו עליו בגבורה. האומץ של הפרוסים עשה על גריבלדי רושם עצום, ומתוך כבוד גדול לאנשים שזרקו את עצמם על הדגל כדי להגן עליו, הוא שלח אותו חזרה לפרוסים, לתדהמת הצרפתים.

שטיינר מרחיב על הלך הנפש שממנו פעל גריבלדי, שאחד ממאפייניו היה התעניינות עמוקה ונלהבת בנושאים הקשורים ברווחתה של האנושות. פעילותו נבעה מתוך דחפים ותמונות שעלו בנפשו. בשנותיו הצעירות גריבלדי יצא למסע דרך איטליה. בסיומו הגיע לרומא, ושם עלה בנפשו חזון לגבי תפקידו בשחרורה של איטליה. בנושאים מסוימים גבלה התלהבותו בפנאטיות, והוא נעשה לרפובליקני קנאי הפועל כנגד הכמורה. הווייתו הייתה טוטלית וספוגה בהחלטה פנימית לפעול ככל שביכולתו לקידום האנושות. קבור (Cavour), בן תקופתו ושותפו בייסוד איטליה, ראה את גריבלדי כמשוגע שאין טעם לדבר איתו בהיגיון. ואכן, היה משהו לא הגיוני בנימוקיו ובאופן דיבורו, במיוחד בעיני אנשים המאוהבים בתרבות המודרנית.

שטיינר מדגיש את העובדה שגריבלדי פעל לפי דחפים, והתמונות שהובאו לעיל מעידות על הלך נפש זה. חייו לא התנהלו מתוך ציות למוסכמות הבורגניות. אלה היו חיים של אדם שבכל מעשיו היה גדול מרוב האנשים בתקופתו, אדם מקורי, שפעל בספונטניות רבת-עוצמה מתוך דחפים כאילו אינסטינקטיביים, אך בו-זמנית היה גאון!

לאחר תיאורים אלה נדרש שטיינר לשאלה לגבי התגשמותם של המקודשים בעידן שלנו. מקודשים גדולים, תמותו של גריבלדי הינה דוגמה לכך, אינם יכולים כיום להתגשם ולבוא לידי ביטוי מלא של חוכמתם, הדרם

¹ תיאור דמותו של גריבלדי נמצא בהרצאות 11 ו-12 שאוגדו בספר **יחסי קארמה**, כרך א'. הציטוטים הם תרגום חופשי מן המקור באנגלית.

וכישרונותיהם. שטיינר מסביר את הסיבה לכך בדרך זו: אילו הייתה אפשרות שבני אדם מסוימים ירדו מעולמות הרוח ויכנסו ישירות לגוף של אדם בן 18-19, או אילו לפחות היו פטורים מללכת לבית הספר, אז אלה שהיו פעם מקודשים היו מסוגלים להופיע באדם של היום. אבל כשם שאי אפשר בתנאים של היום שמקודש רעב ללחם יזין את עצמו בקרח, כך גם אי אפשר שהחוכמה של ימי הקדם תופיע ישירות, בצורה שהיינו מצפים לה, בגוף שקיבל את החינוך של היום בעולם המתורבת. כאשר ילד חייב ללמוד קרוא וכתוב בגיל 6 או 7, זה מהווה עינוי לנפש, השואפת להתפתח על פי טבעה, והורגת איכויות מסוימות אצל האדם. שטיינר מזכיר את אשר סיפר באוטוביוגרפיה שלו עצמו: התאפשר לו להימנע ממכשולים רבים הודות לכך שכאשר היה בן 12 עדיין לא ידע לכתוב נכון.

אם כן, איך ניתן לזהות מקודש הנמצא בקרבנו? תשובתו של שטיינר היא שאפשר לזהות אינדיבידואל מפותח מאוד בגלגולו הנוכחי, אינדיבידואל שמביא מתקופות קדומות נפש מלאה בחוכמה עצומה ורחבה, רק אם מתבוננים בתופעות ובתכונות שאינן בולטות לעין באופן ישיר, אלא מתגלות כאילו מאחוריו. כשמצליחים לראות מה נכח בגוף בהתגשמות קודמת, אך לא היה מסוגל להיכנס לגוף בהתגשמות הנוכחית מפני שהגוף אינו מתאים בשל התרבות המודרנית, אז מתחילים לקבל רעיון אמיתי על מי היא באמת האישיות האינדיבידואלית הזאת. החשוב ביותר סמוי מן העין, וזה נכון במיוחד לגבי גריבלדי. מאחורי אישיותו, שאותה רואים דרך הנורמות הרגילות, נמצאת מהותו הרוחנית, כמו דיוקן רוחי.

תיאור זה הינו הזמנה לחקירה בשאלות רבות הן בתחום החינוכי בנושא מקומן של הקריאה והכתיבה ושילובן בעשייה החינוכית והן בנושא דרכם של מקודשים בעידן זה. אך מה שחי בי הוא חוויית הפער שבין האישיות הנגלית בהתגשמות הארצית הנוכחית לבין המהות הרוחנית. התמונה שעולה מתיאוריו של שטיינר את גריבלדי נוגעת למרחב הקליטה שלנו את הזולת מעבר לקליטה החושית ומעבר למה שעובר דרך המשקפיים של הנורמות המקובלות. האם יש ביכולתנו לקלוט את מהותו השלמה של הזולת, את הרבדים העמוקים והמפותחים שבישיותו ואת פעילות האני שבתוכו? איזה רובד נוכח יותר במפגש עם הזולת? האם אנו מגיבים לאישיותו הנוכחית – או למהותו הרחבה? האם אפשר בכלל להגיע לחדות הבחנה ולהבנת הדינמיקה בין האישיות הנוכחית לבין המהות השלמה? אילו איכויות יש לפתח כדי לאפשר זיהוי של המהות ופעולה על פיה? מה זה מאפשר לשני האנשים במפגש? והשאלה העיקרית: האם אפשר לזהות את הקארמה האישית שבקשר?

השאלות הללו משתקפות בקטע הבא, המתאר קשר משמעותי מחייה של יעל (שם בדוי):

ג' מצטמק. גופו הופך עור ועצמות הקורסות לתוך עצמן אל עבר נקודה דמיונית. אך מעטפת הווייתו גדלה, עשייתו בעולם מתרחבת וקווי המתאר שלה מתחדדים. אנו כבר כבני 65, חובקים נכדה משותפת, 15 שנות נישואים ו-25 שנות גירושים. יש לי כל הסיבות לנטור לו ולהרגיש נתק ממנו. אך תחושת האחריות עליו גוברת. הוא נעשה לי כמו אח יקר. קשייו מתחדדים בתוכי ודחף לא ברור לעטוף ולתווך לו את בננו ואת העולם כולו מתגבר בי. נושא גלגול הנשמות רחוק מתודעתי, אך הדיאלוג והמתח עם ג' על שני רבדיו חי בי, ואני הולכת לאורו. זהו שער יקר שבו אני יכולה לאחוז בחווייתי אל עבר עולמות הרוח.

חווייה הינה כוח מוביל במפגש. למעשה, כבר ברגע הראשון של המפגש עם הזולת נוכחת ישותו השלמה, ומולה גם ישותנו השלמה, וכן הדינמיקה הקארמתית שבינינו. התמונה כולה נמצאת בלא מודע ופועלת במרחב. כדי להפוך מרחב זה למודע, נדרש עניין עמוק ואמיתי בזולת, על יסוד תמונת עולם שבה חי כממשות הרעיון שקיימת מהות רחבה מן הנגלה. איכויות רבות שאנו עובדים עליהן בתהליך ההתפתחות הרוחנית, כמו לימוד ידע, הקשבה וחוש לאמת, תורמות להרחבת המודעות במפגש. הכרחיים גם יכולת חשיבה "מחוץ לקופסה", פיתוח ערוצי קליטה מעבר לחושים הפיזיים, הבנת מקומן של הנורמות בחיים, ובו זמנית יכולת לנוע בעולם בצורה חופשית.

אך יש להיות מודע לכך שהואיל ואנחנו עוברים את הגבולות של הקליטה החושית הקונבנציונלית ושל ההתבוננות בזולת מתוך הנורמות, יכול לעלות הפיתוי לספר לעצמנו סיפורים, ליצור פנטזיות ולפעול על פיהן. יש בכך סיכונים, שכן נורמות רבות נובעות מהתייחסות נכונה למציאות. אך במעבר מהנפש השכלית,

המתאפיינת בפעולה על פי נורמות, אל נפש התודעה, יש ללמוד לנוע בצורה אינדיבידואלית המתאימה לכאן ועכשיו ולמפגש הייחודי בין הדמויות הפועלות.²

הדחף כשער להבנת פעולתה של הקארמה

נקודת המוצא בייעוץ הביוגרפי היא ישותו השלמה של האדם וההבנה שהאישיות הנוכחית מהווה רק חלק מן התמונה. מכאן נובע שהחיבור לשאלת הקארמה הינו האתגר המרכזי של דרך הטיפול, והשאלה כיצד אפשר לזהות אדם שהדחף להתפתחות רוחנית פעיל בו במיוחד נדרשת להתייחסות מיוחדת.

רמוז חשוב לכך בא לידי ביטוי בתיאור דמותו של גריבלדי, שבו עולה באופן בולט שפעולותיו נבעו מדחפים שהגיוחו ממעמקי ישותו. בנאמנותו לדחפים האלה, אשר היו ממשיים עבורו, מדגיש שטיינר, באה לידי ביטוי רמת התפתחותו הן בהתגשמות זו והן כהד להיותו מתקדש בעידן קודם. מפתח חשוב להבנת גורלו של האדם טמון בהתבוננות ובהבנה של הדחפים בחייו.

שוב עולות שאלות רבות כבסיס לחקירה: מהי ההגדרה של דחף ומהם מאפייניו? מה מקומו בתמונת האדם השלמה? מה מלמד הדחף על הקארמה של האדם? מהי שפת הדחף במפגש עם הזולת?

את הרגע בו הדחף עולה ממעמקי הישות והופך לכוח מוביל מתארת רננה (שם בדוי):

אני בת 24, הולכת ברחובותיה הצדדיים של העיירה. אני הולכת וסופגת את המראות האהובים. סתיו, חום נעים ומוכר על עורי עוטף אותי. גופי גמיש ודרוך. זמני עמי. זה עתה סיימתי את לימודי התואר המתישיים. בן זוגי, יפתח, מצא עבודה טובה. בערב, בארוחה עם חברים שנישאו לאחרונה, הם מפליגים בחלומות על העסק שיפתחו. בביתו שבכפר מראה לי יפתח את האדמה שעליה ייבנה ביתנו. יפתח הוא בן ממשך, ואביו כבר מייחל לבואנו.

אך בתוכי אין תמונות המשך. אין שם עתיד. ככל שהחוטים נטוים סביבי באהבה אין קץ, שפע ועדינות, בפנימיותי אילמות, גוש, חוסר בהירות. אפילו לא מחשבות מטלטלות ומתנגשות או רגשות סוערים. רק דחף העולה ממעמקי גופי וקורא לי לזוז, ללכת, למצוא – למצוא את מקומי הנכון בעולם.

דחף קשור לפעולה, ופעולה קשורה לכוחות הרצון. בתמונת האדם השלמה, מקומם בגוף הינו הגפיים. הראש קשור לכוחות חשיבה, ושם יש תודעת ערות. בית החזה קשור לעולם הרגשות, המתאפיין בתודעת חלום, שבה קיים הפוטנציאל להתעוררות. בפעולת הרצון, הנמצאת בגפיים, יש תודעת שינה עמוקה, שממנה אי אפשר להתעורר ולכן אין שם השגה לתודעה הערה. אך דווקא ברובד זה באים לידי ביטוי דחפי הקארמה בצורה הגולמית והישירה ביותר.

בהרצאה מס' 3 בסדרה "מבוא לאנתרופוסופיה"³ שטיינר מרחיב את הבנת הקשר בין פעולת הרצון לנושא הקארמה:

קיימים שני סוגים של קשרים אנושיים: אלה שמשפיעים על האינטלקט שלנו, או לכל היותר על הטעם האסתטי שלנו, ואלה שמשפיעים על הרצון שלנו, ופועלים על החיים העמוקים יותר של הנפש. מהי משמעות הדבר? ובכן, כשבני אדם פועלים על הרצון שלנו, אם אין אנו חשים אך ורק סימפטיה או אנטיפטיה חזקות כלפיהם, אלא היינו רוצים לתת ביטוי לסימפטיה ולאנטיפטיה שלנו דרך הרצון שלנו, עולה שבני אדם אלה קשורים באופן כלשהו בחיינו הקודמים. אם בני אדם עושים רושם רק על האינטלקט שלנו או הטעם האסתטי שלנו, הם נכנסים לחיינו ללא קשר קודם כזה.

² להעמקה בנושא זה ראו גלי אדר, "גיל אמצע החיים: הדרמה של האישיות מול המהות", **אדם עולם**, גיליון 40, מרץ-אפריל 2016.

³ GA234 (27/1/1924).

מכאן שיש מפגשים שבהם הקארמה מדברת, ורק צריך להקשיב לשפתה. ושפתה היא לעתים דחף לא מודע של רצון לפעולה. כדי להפוך פיסת ידע זו לממשית עבורי, חקרתי זאת הן בתוכי והן בסדנאות ובטיפול ביעוץ ביורפי. כאשר המטופל מעלה קשר משמעותי, בייחוד בקשרים בין בני זוג, אני מבקשת לתאר את רגע המפגש בפירוט. איך קרה המפגש מבחינה פיזית? האם המפגש הוליד דחף לפעולה? האם עלו תמונות ומחשבות? מניסיוני, בקשרים משמעותיים יכולה לעלות ברגע ההיכרות תחושה שהגורל מוביל. סוג אחד של דחף בא לידי ביטוי במשפט "הרגליים הובילו אותי". פעמים רבות אנשים מספרים שהגיעו למפגש עם אדם משמעותי לגורלם באופן כאילו מקרי, לא מתוכנן, אך במפגש עצמו כבר נוצר דחף לפעולה. תמונה זו אני חוקרת בנוסף לרובד הנפשי, לממד החווייתי של הרגשות, התהיות, הפחדים, המחשבות, אשר מונחים מלכתחילה בקשר. בהתבוננות זו בשני הרבדים, הן הקארמתי והן הנפשי, משמעות הקשר מופיעה באור החדש והמפתיע של הקארמה.

פעולת הקארמה קשורה לעתים בנוכחותו של המלאך המלווה. אחד מתפקידיו הוא "לדאוג" שהחלטות שקיבל על עצמו האדם בהיותו בעולם הרוח יתממשו בחיים אלו עלי אדמות. אפשר לומר שהמלאך "דוחף" את האדם למקומות שבהם ימצא את מי שתכנן לפגוש בעת שהייתו בעולם הרוח. גם תוכנית זו פועלת בלא מודע מבחינת התודעה הארצית של האדם, ויכולה לבוא לידי ביטוי בדחפים ודרך הגפיים. מאחר שהדחפים קשורים לתמונות עתיד, לרוב אי אפשר להבין אותם בזמן אמת.

לעתים אנשים שהאני פעיל במיוחד בישותם חווים דחף גדול לתיקונים רבים, ופעולה דרך דחפים מאפיינת את אישיותם. הסביבה עלולה לא להבין אותם, ואף להם קשה להסביר את פעולותיהם כשהדחף עולה. אך הם "מרשים לעצמם" לתת מקום לדחפים להובילם, ונעים על פי מפה נסתרת, מפה פנימית הנסתרת אף מעיניהם, בלי רצון לבלום דחפים אלה.

דמותו של גריבלדי היא דוגמה חיה לכך, דוגמה של השפעתם המובילה של כוחות הרצון והדחפים. כוחות ודחפים אלה באו לידי ביטוי בפעולתו, הן בקשרים אישיים, הן במחויבותו לייסוד איטליה והן בהתמסרותו לרווחת האנושות כולה. כאן נכנס הנושא החדש והמפתיע של הדרך שבה מקודש פוגש בני אדם שיש לו קארמה משותפת איתם בעברם. אך נושא זה הינו רחב ומחייב התייחסות נפרדת.

בעבודת הביוגרפיה, ההסתכלות על השפעת הדחפים במהלך החיים דרך ציר השביעונים משמעותית מאוד. האדם מתבונן בחייו ברגעים שבהם הופיע דחף, והוא מזהה את האופן שבו הופיע, לאיזה נושא היה קשור, ואם פעל מתוכו, כיצד פעולה זו שינתה את חייו והביאה לדיוק במימוש הקארמה. נושא הדחפים מהווה שער המאפשר לפסוע דרכו להבנה עמוקה יותר של שאלת הקארמה בחיים. נושא זה הוא אף בסיס תודעתי הכרחי לעולם החווייתי המתרחב ומעמיק בעידן הנוכחי של נפש התודעה.

אתגר החשיבה בגילוי סודות הקארמה

שטיינר ראה בנושא חקר הקארמה חשיבות עליונה, ולפיכך נתן ידע רב בנושא, אך חקר הקארמה מעלה תהיות רבות ותסכול. גדול הפער בין הרצון להבין את משמעות החיים והסבל לבין היכולת לכך. התסכול גובר מול הבנת הפוטנציאל הגדול של ידע זה. חווינו כבר את ההנאה של היוצר כשהגענו במדע ליכולת להבין את חוקי עולם החומר וליצור בעולם הפיזי באופן ער וחופשי מתוך הבנה זו. הנאה זו הינה כוח דוחף. הוא דוחף אותנו לא לעצור בגבולות של העולם הפיזי. כך אנחנו מתחילים לאחוז בתודעתנו בקצה חוט של חיבור לעולם הרוח, והשאפה העמוקה הינה שגם עולם זה יהפוך לממשי עבורנו, וגם בו נגיע להיכרות עם החוקים הפועלים בבסיסו.

אחת הסיבות לתסכול קשורה לאקטיביות של החשיבה החדשה הנדרשת כיום. אנו חווים כי החשיבה האינטלקטואלית המופשטת, ולו הגבוהה ביותר, החודרת את עולמות החומר, אין ביכולתה להיות כלי עבורנו במרחב החדש של עולמות הרוח.

העידן שלנו נפתח במאה ה-15, עת החלה להתפתח החשיבה האינטלקטואלית המופשטת, אשר ביכולתה לחשוב את העולם הפיזי, ובמידה שהיא חשיבה אינטלקטואלית מפותחת, היא גם מסוגלת להגיע להבנת רעיונות כמו צדק, יושר ושוויון כממשות. חשיבה זו חייבת להתאפיין באובייקטיביות, כלומר בהפרדה בין המתבונן למושא ההתבוננות. אך גדולתה העיקרית היא הערות שהתפתחה באנושות לראשונה בתחום החשיבה. הערות נמצאת בלב המאבק של התודעה הנדרשת בעידן שלנו. כדי להבין זאת, צריך להתחבר למסעו של האני, הניצוץ הרוחי באדם, בתהליך ההדרגתי של התגשמותו באדם. האני המתגשם בונה את התודעה של האדם בשלבים, כאשר

הוא חודר בהדרגה כל גוף בישות האדם. לאחר שבעידנים קודמים הוא כבר חדר לגוף האסטרלי ולגוף האתרי, כעת, בעידן הנפש הגבוהה ביותר, הוא חודר את הגוף הפיזי. בהבנת הדינמיקה שבין האני לגוף הפיזי טמון המפתח להבנת התהליכים והשינויים הנדרשים בעידן שלנו, כולל בתחום החשיבה.

מדוע זה כך? בגוף הפיזי של האדם בנוי המוח מתאי עצב, שיכולת ההתחדשות שלהם היא הקטנה ביותר מבין תאי הגוף. החומר החי שרוי עם "כוחות המוות" הגדולים ביותר בגוף. כמו שבמראה יש צד אחורי כהה אטום, העוצר את קרני האור ומאפשר השתקפות המובילה למודעות עצמית להיבט הפיזי, אף כאשר האני חודר את המוח הפיזי, הוא לראשונה "נעצר" שם, בחומר המת ביותר, וכתוצאה מכך הוא יכול להשתקף לאדם. רק המוח הפיזי "חזק" דיו כדי לעצור את קרן האני. העצירה הזאת היא הבסיס למודעות לאני.

החשיבה האינטלקטואלית הערה על כל היבטיה היא הבסיס הנכון וההכרחי לפיתוח החשיבה החדשה הנדרשת כדי להפוך לחוקרים בעולם הרוח. את החשיבה החדשה ניתן להגדיר כחשיבה אינטואיטיבית חיה. אינטואיציה במובנה הרחב הינה חוש פנימי עלאי, שקולט את הרבדים מעבר לפיזי. לכל עולם החושים המתאימים לקליטתו, ואינטואיציה היא קליטה ישירה, עמוקה ומקיפה של עולם מסוים. זהו רגע של חסד, הקורה כהרף עין. כדי שחוכמה של עולם גבוה תתגלה, האדם צריך להיות נקי מהשלכות ומהתניות, וזאת כדי לדעת שזו באמת קליטה אוֹבֵיִקְטִיבִית של ידע העולם. לאחר שלב הקליטה יש לחשוב את אשר נקלט, ולבסוף לתקשר את הידע שנגלה. וכאן נכנסות המילים, והאתגר הגדול הוא כיצד לבטא את הידע בצורה חיה ותוך שמירה על האמת והמהות של החוויה.

מדענית שווייצרית הנמצאת כיום במרכז הגדול בעולם לחקר חלקיקים CERN, על גבול שווייץ-צרפת, מתעמקת במבנה החומר, בחלקיקי האטום, וחוקרת את מהותו של "החלקיק האלוהי", עושה עבודה הנראית לנו מציאותית ואפשרית היום, בעוד בדורות הקודמים ודאי הייתה נחשבת למדע בדיוני. מצד שני, אם יופיע במעבדה מדען חדש מהודו, והיא תחוש אליו רגש, אין לה שום יכולת להבין את חוקיות המפגש ביניהם, את חוקיות הקארמה הנמצאת בבסיס הרגש שעלה. האם הרגש הוא בסיס לקארמה של שותפים למשימה מקצועית בעולם? האם הרגש הוא רמז לכך שהמפגש נועד להוביל לזוגיות? ואם זוגיות, מה הבסיס הקארמתי לזוגיות זו והמשימה הקארמתית שלה?

בחקירה הביוגרפית המשימה היא שהאדם ימצא בחוט המקשר בין כל אירועי חייו את משמעות גורלו. הנפש ונסיבות החיים מביאות את החוויה, ובהבנת הרובד הרוחי טמונה המשמעות. מתוך הבנת הכיוון שאליו האדם הולך, שטיינר פרץ דרך ומסר לאדם ידע רוחני מתקדם ובכללו חוקי הקארמה. ניתן לראות בכך אמון ביכולת האדם להבין חוקיות זו בערות. חוקי הקארמה של שטיינר הם קצה חוט שאפשר לאחוז בו וללכת לאורכו כדי למצוא תשובות, והחשיבה האינטואיטיבית היא ההיכל לאקטיביות זו. חשוב לציין שהטרנספורמציה הנדרשת בחשיבה הינה ציר אחד בלבד בכוחות הנפש המעורבים בתהליך. היא מתרחשת במקביל לטרנספורמציה הנדרשת בצירי הרגש והרצון. הדרך עוד בתחילתה, ויש שיחשבו כי זה מדע בדיוני, ואין ההשגה האנושית יכולה ואמורה לחזור רבדים אלו, אך עצם העובדה שאנחנו כבר יכולים לדבר על מה שנדרש ולהיות מתוסכלים ממה שלא מושג, מעידה שהתודעה כבר נפתחה והדרך מזמינה.

ואם נחזור לתחילת המאמר, מהן התשובות לשאלות שנשאלו? האמת בעולם הרוח היא המציאות על כל רבדיה והיחסים שבין הרבדים השונים. ההתנסות בעולם זה מבוססת על תמונה שבה לאדם 12 חושים ולא רק חמישה חושים הקולטים את העולם הפיזי, והחשיבה המתאימה כדי לדעת את עולם הרוח היא החשיבה האינטואיטיבית החיה. אך השאלה המרכזית שנותרה היא: מהי שיטת החקירה שפיתחתי ביעוץ הביוגרפי? כאן נגעתי בפירות שיטת חקירה זו, אך קצרה היריעה מלתאר את כל הדרך.

יש שמאמינים שהגבולות של הידע המבוסס על קליטה חושית מהווים גבול לכל תובנה וידע. אך לו היו מתבוננים בתשומת לב **כיצד** הם נהיו מודעים לגבולות אלה, הם היו מוצאים דווקא במודעות זו לגבולות את היכולות להתעלות עליהם. הדג שוחה עד לגבולות המים; הוא חייב לחזור משם מפני שחסרים לו האיברים הפיזיים לחיות מחוץ לים. האדם מגיע לגבולות הקליטה החושית; אך הוא יכול לזהות את

העובדה שבדרך למקום זה נולדו בתוכו כוחות נפש – כוחות שבעזרתם הנפש יכולה לחיות ביסוד שקיים מעבר לאופק של החושים.⁴

גלי אדר MA, יועצת ביוגרפית, מנהלת בית הספר לייעוץ ביוגרפי "אם החיטה", וכותבת ספר בנושא חקר הקארמה. mhahita@gmail.com

תודה למרים פטרי על עזרתה הרבה בהכנת המאמר, ועל תרגום הקטעים מאנגלית.

---

⁴ Rudolf Steiner, *Anthroposophical Leading Thoughts*, GA26.